



ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“ БЛАГОЕВГРАД

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Миглена Драгова Тренчева

определена за член на научно жури със Заповед на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград № 24/10.01.2025 г. във връзка с обявен конкурс за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (социално-културната сфера)“

Автор на дисертационния труд: **Драгомира Стоянова Банкова**

Тема на дисертационния труд: **Социално-икономически политики за адаптиране на децата към образователната среда**

I. Обобщени данни за научната продукция и дисертационния труд

Научната и научно-приложната дейност на кандидата обхваща:

- Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ (Група А – 50 т.)
- 5 публикации под формата на доклади, от които 4 броя са самостоятелни и 1 брой в съавторство. Петте публикации са публикувани в нереферирани издания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни токове (Група Г7 – 45 т.)

Общият брой точки на кандидата, съгласно представената справка, е 95 при минимален брой точки 80. Броят на точките на кандидата е повече от минималните национални изисквания с 15, по група Г – 15 точки. Количествените изисквания за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ са изпълнени от кандидата Драгомира Стоянова Банкова.

Дисертационният труд е в общ обем от 318 страници, в т.ч. 286 страници основен текст, 23 страници библиография и 9 страници приложения. Съдържанието е структурирано в увод, три глави и заключение. Списъкът на използваната литература е от 158 източници, от които 76 на български език, 32 на латиница, 25 нормативни актове и 25 интернет източника.

II. Съдържание на дисертационния труд

Глава първа анализира социално-икономическите политики в сферата на образованието в България и тяхното финансиране, подчертавайки значението на държавната подкрепа за училищната среда. Представени са количествени характеристики на образователната система, включително тенденциите в броя на училищата, учениците и бюджетните разходи. Основен акцент е поставен върху влиянието на финансираните от Министерството на образованието и науката национални програми върху адаптацията на учениците.

Втора глава разглежда факторите, влияещи върху адаптацията на учениците към училищната среда, като се обръща специално внимание на преходните етапи в образованието. Анализирани са предизвикателствата пред първокласниците, учениците, преминаващи в прогимназиален и гимназиален етап, както и тези със специални образователни потребности. Приобщаващото образование е представено като ключова стратегия за подпомагане на успешната адаптация на всички ученици.

Третата глава представя методологичната рамка и резултатите от емпирично проучване с родители на ученици от различни етапи на образование. Чрез анкетни проучвания се анализира въздействието на социално-икономическите политики върху адаптацията на децата, като се изследват възприятията на родителите относно ефективността на тези мерки. Данните показват положителен ефект от държавните инициативи, но също така разкриват нуждата от допълнителни подобрения в образователната политика.

В заключението са представени основните изводи от направеното изследване.

III. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция

От представената справка, както и от публикациите на кандидата, ясно се открояват значителни научни и научно-приложни приноси. Особено внимание заслужава анализът на докторант Банкова от проведеното емпирично анкетно проучване за реално усетеният от родителите и обществото ефект от прилаганите социално-икономически политики за адаптиране на ученици в образователната система. Изследването на влиянието на стартиралата реформа в средното образование в Р. България през 2015 г. с въвеждане на новите нормативни регулации и постигнатите резултати от тях. Кандидатът е формулирал препоръки за оптимизация на регулаторните рамки, базирани на националния опит.

Докторант Банкова разглежда задълбочено мерките, които са взети от Министерски съвет и от Министерство на образованието и науката, във връзка с приетите Национални програми за развитието на образованието. Направеният анализ на финансовата обезпеченост за подобряване на образованието и задържане на ученици в риск е от съществено значение не само в маргиналните социални общности, но и на национално ниво.

В заключение може да се обобщи, че научно-изследователската дейност на докторант Банкова напълно отговаря на изискванията за присъждане на образователна и научна степен „доктор”, както по отношение на качествените, така и по количествени характеристики.

IV. Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки. Прави впечатление отличното познаване на проблемите в образованието в областта на адаптацията на учениците при преминаване от основно училище в среднообразователно. Това е добра основа за надграждане на изследванията в тази област. Препоръчвам на докторант Банкова в бъдещите си публикации да разгледа проблемите и недостатъците, които могат да възникнат в нормативната регулация на образованието във връзка с ученици със специални образователни потребности.

V. Заключение

Научните изследвания на докторант Драгомира Банкова за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ са посветени на актуални проблеми в областта на образованието. В научната и продукцията се съдържат значими научно-теоретични и научно-приложни приноси. Нейните научни трудове отговарят на изискванията в ЗРАСРБ и на Правилника за неговото приложение в ЮЗУ „Н. Рилски“ – Благоевград за присъждане на образователна и научна степен „доктор“.

Затова препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да гласуват с „Да“ за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ на докторант Драгомира Стоянова Банкова по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (социално-културната сфера)“.

Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 .04.2016 г.

Дата:

Член на журито:

/доц. д-р Миглена Тренчева/



SOUTHWEST UNIVERSITY

"NEOFIT RILSKI"

BLAGOEVGRAD

STATEMENT OF OPINION

by Assoc. Prof. Dr. Miglena Dragova Trencheva

appointed as a member of the scientific jury by Order of the Rector of the SWU "Neofit Rilski" - Blagoevgrad No. 24/10.01.2025 in connection with an announced competition for the award of the educational and scientific degree "Doctor" in the professional field 3.8. Economics, scientific specialty "Organization and Management Outside the Sphere of Material Production (Socio-Cultural Sphere)"

Author of the dissertation: **Dragomira Stoyanova Bankova**

Topic of the dissertation: **Socio-economic policies for adapting children to the educational environment**

I. Summary data on scientific production and dissertation work

The candidate's scientific and applied scientific activities cover:

- Dissertation for the award of the educational and scientific degree "Doctor" (Group A - 50 points)
- 5 publications in the form of reports, of which 4 are independent and 1 is co-authored. The five publications are published in non-refereed publications with scientific review or published in edited collective volumes (Group G7 – 45 p.)

The total number of points of the candidate, according to the submitted report, is

95 with a minimum number of points of 80. The number of points of the candidate is more than the minimum national requirements by 15, in group G - 15 points. The quantitative requirements for the award of the educational and scientific degree "doctor" have been met by the candidate Dragomira Stoyanova Bankova.

The dissertation has a total volume of 318 pages, including 286 pages of main text, 23 pages of bibliography and 9 pages of appendices. The content is structured in an introduction, three chapters and a conclusion. The list of literature used consists of 158 sources, of which 76 are in Bulgarian, 32 in Latin, 25 regulatory acts and 25 internet sources.

II. Content of the dissertation

Chapter one analyzes the socio-economic policies in the field of education in Bulgaria and their financing, emphasizing the importance of state support for the school environment. Quantitative characteristics of the education system are presented, including trends in the number of schools, students and budget expenditures. The main emphasis is placed on the impact of national programs funded by the Ministry of Education and Science on the adaptation of students.

Chapter two examines the factors influencing students' adaptation to the school environment, with a special focus on the transition stages in education. The challenges facing first-graders, students transitioning to lower secondary and upper secondary education, as well as those with special educational needs, are analyzed. Inclusive education is presented as a key strategy for supporting the successful adaptation of all students.

The third chapter presents the methodological framework and the results of an empirical study with parents of students from different stages of education. Through questionnaire surveys, the impact of socio-economic policies on children's adaptation is analyzed, examining parents' perceptions of the effectiveness of these measures. The data show a positive effect of state initiatives, but also reveal the need for further improvements in educational policy.

The conclusion presents the main conclusions from the research.

III. Evaluation of the scientific and practical results and contributions of the creative production submitted for participation in the competition

From the presented reference, as well as from the candidate's publications, significant scientific and scientific-applied contributions clearly stand out. Of particular note is the analysis of PhD student Bankova from the conducted empirical survey on the real effect felt by parents and society of the implemented socio-economic policies for adapting students in the education system. The study of the impact of the reform in secondary education that began in the Republic of Bulgaria in 2015 with the introduction of new regulatory regulations and the results achieved from them. The candidate has formulated recommendations for optimization of regulatory frameworks based on national experience.

The submitted reference, as well as the candidate's publications, clearly highlight significant scientific and applied scientific contributions. PhD student Bankova examines in depth the measures taken by the Council of Ministers and the Ministry of Education and Science in connection with the adopted National Programs for the Development of Education. The analysis of the financial security for improving education and retaining students at risk is of essential importance not only in marginal social communities, but also at the national level.

In conclusion, it can be summarized that the scientific and research activities of PhD student Bankova fully meet the requirements for awarding the educational and scientific degree of "doctor", both in terms of qualitative and quantitative characteristics.

IV. Critical notes and recommendations

I have no critical remarks. The excellent knowledge of the problems in education in the field of adaptation of students when moving from primary school to secondary education is impressive. This is a good basis for upgrading research in this area. I recommend that PhD student Bankova, in her future publications, examine the problems and shortcomings that may arise in the normative regulation of education in relation to students with special educational needs.

V. Conclusion

The scientific research of PhD student Dragomira Bankova for the award of the educational and scientific degree "doctor" is dedicated to current problems in the field of education. Her scientific production contains significant scientific-theoretical and scientific-applied contributions. Her scientific works meet the requirements of the Law on the Education of the Republic of Bulgaria and the Regulations for its application at the SWU "N. Rilski" - Blagoevgrad for the award of the educational and scientific degree "doctor".

Therefore, I recommend that the esteemed members of the Scientific Jury vote "Yes" to award the educational and scientific degree "Doctor" to PhD student Dragomira Stoyanova Bankova in professional field 3.8. Economics, scientific specialty "Organization and Management Outside the Sphere of Material Production (Socio-Cultural Sphere)".

Date:

03.02.25

Member of jury:

Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 .04.2016 г.

/Assoc. Prof. Dr. Miglena Trencheva/